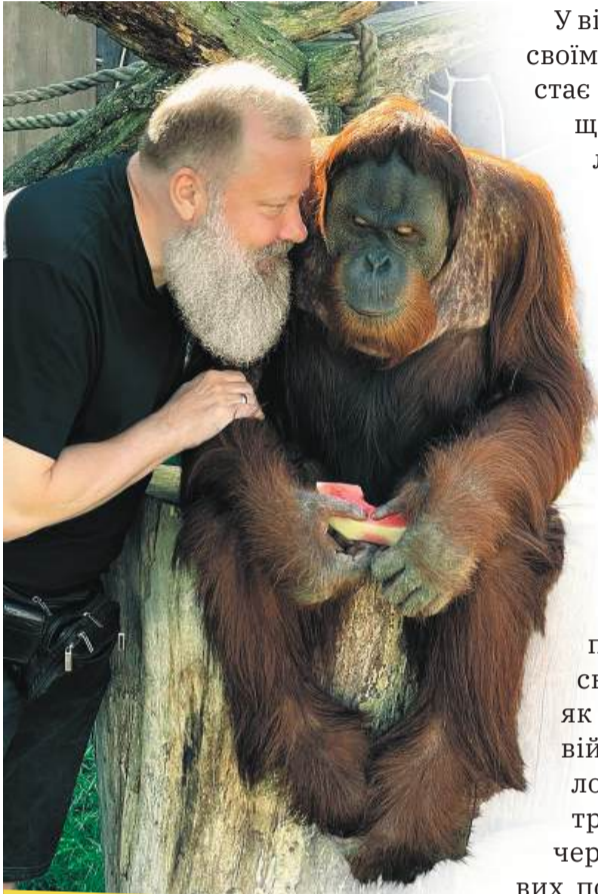

ГОЛОВНЕ ЗАВДАННЯ – ЗБЕРЕГТИ ЖИТТЯ

Любі друзі!

Ми не випускали нашу зоопаркову газету з 2022-го, тобто чотири роки. Не те щоб за цей час зовсім не було подій, але розповідати хочеться про досягнення й успіхи: кого привезли, хто народився, що побудували.

У війну життя в зоопарку іде собі своїм плином, але наше завдання стає зовсім інакшим: зберегти те, що є. Віримо: пора нових вольєрів, нових проєктів і нових мешканців ще прийде – нині слід перетривати тяжкі часи і просто вижити.

Певна річ, трапляються і радісні миті: найнеочікуванішим дарунком стало народження Гери, детальніше про це читайте в номері.

Я також додав деякі дорожні замітки про свою поїздку у грудні 2022 року, коли ми намагалися знайти підтримку наших європейських колег. А здебільшого, як це неминуче буває під час війни, життя в зоопарку стало важчим, одноманітнішим і тривожнішим. Тривожнішим через те, що очікування можливих подій (і їхніх наслідків) дуже обтяжує нескінченними роздумами і намаганнями прорахувати свої дії, оскільки потрібно багато чого передбачити в екстремальних обставинах.

Пишу ці рядки на початку лютого, коли ми проходимо серйозні випробування холодом і коли електроенергія подається, скажімо так,

час до часу, а ми-бо не можемо ані на хвилину вимкнути нашу інфраструктуру. Ми пам'ятаємо уроки окупації, коли допомоги очікувати не було звідки й покладатися можна було тільки на себе: тоді нас повністю відрізало від усієї зовнішньої інфраструктури, й завдяки цьому ми знаємо свої слабкі місця. А отже, постаралися підготувати зоопарк до автономного буття: своє водопостачання, своє теплопостачання (система газових котелень і резервна система твердопаливних котелень на кожній будівлі з тваринами), своя електрика (великий генератор на весь зоопарк – до сотки літрів дизелю на годину – і резервні генератори на кожній будівлі), плюс сонячна електростанція на 100 кВт, від якої, на жаль, узимку мало користі.

Під час відключень від міських мереж ми здатні довгий час протриматися цілком автономно й обмежені переважно запасом витривалості обладнання. За низьких температур (-15°C і нижче) ми не можемо ані на хвилину вимкнути подачу тепла, води й електроенергії у внутрішні вольєри, де розміщені теплолюбні тварини. Там температура не повинна падати нижче за +17°C (а де-не-де і +20°C). У внутрішніх вольєрах встановлені тем-

пературні датчики, щоб можна було дізнатися про раптове зниження температури вночі. В холодні дні й за відсутності електроенергії генератори працюють цілодобово. Нам доводиться постійно їздити до постачальника по імпортованому зимовий дизель (український на сильному морозі забиває фільтри парафіном – новий досвід), а це рідкісне й недешеве паливо.

Чимось можна заpastися заздалегідь: пелети, сіно, корм завезені з великим запасом, аж до весни. Дизелем і свіжими харчами так заpastися неможливо, а тому, крім купівлі дизелю, є ще «захопиви» поїздки на ринок по овочі та фрукти в мороз -25°C.

Звісно, не все залежить від нас: із цього року кількість зимових відвідувачів впала практично до нуля (мабуть, так буде до кінця війни), відчутно вирости всі наші витрати на комуналку, персонал і корм, адже скоротити їх неможливо, а от кількість співробітників різко скоротилася. Гадаємо, це сумно, але очікувано – і це слід просто прийняти, як і решту труднощів воєнного часу.

Але годі про труднощі – ліпше розповімо вам дещо радісніше й цікавіше.

Михайло Пінчук – 5 лютого 2026 р.

ГЕРА – ПРИЄМНИЙ ПОДАРУНОК ДОЛІ

Кошеня, про яке міг би говорити цілий світ

Торік у жовтні в нашому зоопарку відбулася довгоочікувана подія. Наші далекосхідні леопарди, Геркулес і Сальма, нарешті вирішили стати повноцінною родиною й водночас здивувати нас. Народження абсолютно чорного кошеняти в цієї пари – явище унікальне. Нещодавно я читав про схожий випадок у Коннектикуті: там ця подія прикувала до себе увагу всієї американської зооспільноти.

Ми набагато скромніші, але поява Гери – справжній дарунок долі. Тим паче що спроби домогтися потомства далекосхідних леопардів у нас у зоопарку тривалий час залишалися марними.

Перший місяць життя маляти був тривожний. З перших днів Гера підхопила інфекцію, після цього почалися ускладнення від антибіотиків, а пізніше – і від пробіотиків. А наостанок, наприкінці місяця, лікарі витягнули у Гери з носоглотки велику соломинку, яку вона заковтнула (коли й навіщо – залишається загадкою).

Через нескінченні медичні процедури Геру довелося забрати з вольєра. Наші лікарі й зоотехніки буквально виглядали її на руках. Звісно, все найзахопливіше відбувається, коли кошеня підростає і з ним можна гуляти і гратися, як з домашнім котиком. Саме тому деякі несвідомі люди заводять собі великих котів заради короткого періоду їхньої юності.

Після закінчення курсу щеплень ми по черзі гуляли з Герою спершу осіннім, а далі й засніженим

парком (снігові кучугури, до речі, сподобалися їй набагато більше). Вона гасала полями, залітала на дерева, тягла шворку і стрибала нам на плечі, як звичайне превеселе кошеня, тільки більшого розміру та з довшим хвостом. За кілька місяців її вже неможливо було наздогнати, а до кінця зими Гера взяла собі за моду залізати на найвищі гілки й не спускатися звідти. Про хижачку дівочу натуру нагадують сліди від кігтів на одязі й бешкетний, по-справжньому дикий блиск в очах.

Гера стрімко росте, і важливо пам'ятати: далекосхідний леопард – звір серйозний. Скоро прийде момент, коли між нами неминуче стане вольєрна сітка. Що ж – на те Гера і леопард. Ми ж, як її друзі, знайдемо спосіб не дати їй засумувати й уже починаємо підшукувати для неї гідну пару. Сподіваємося, що її рідкісне «нічне» забарвлення ще проявиться в наступних поколіннях.

ЦЕ ЦІКАВО

Вид. Далекосхідний леопард (*Panthera pardus orientalis*) – найрідкісніший з великих котів на планеті.

Популяція. У дикій природі збереглося трохи більше як 120 особин.

Чорне забарвлення. Серед леопардів часто зустрічаються меланісти (чорні пантери), проте для далекосхідного підвиду це екстремально рідкісне явище, майже не зафіксоване в дикій природі.

Статус. Вид занесений у Червону книгу.

ПОЇЗДКА-22

Як відомо, державні зоопарки під час війни або карантину так чи так отримують дотації з державних (комунальних) бюджетів, отож питання про фінансування трьох головних категорій витрат у них не стоїть. Тварини завжди будуть у теплі, нагодовані й попорані, а це – три найголовніші правила будь-якого зоопарку. Якщо не оплатити витрати на харчі й ліки, комунальні платежі й заробітну платню працівників, зоопарк функціонувати не зможе.

У ситуації, що склалася сьогодні, сидіти згорнувши руки не випадає, отож ми, крім виконання своїх звичайних функцій, спробували звернутися по допомогу – спершу до товаришів по цеху.

Наприкінці 2022 року ми скачали з інтернету каталоги найбільших зоопарків США, Канади, Великої Британії та взялися до справи.

Ми написали докладного листа, згадавши в ньому головну інформацію про Парк – як ми будувалися, яких тварин утримуємо, з посиланням на різноманітні статті у пресі, – потім переклали англійською мовою останній випуск нашої газети й розмістили в цьому листі посилання на переклад. Лист був серйозний і ґрунтовний – ми розповіли в ньому про труднощі утримання зоопарку під час війни, про те, як ми примудрилися вижити в окупації, і про те, що здаватися не збираємося.

Ми зразу писали, що знаємо: зоопарки найчастіше – це державні неприбуткові організації, тому просити грошей у них не маємо наміру. Прохання в нас було таке: надрукуйте і роздайте своїм відвідувачам скільки зможете примірників нашої газети чи бодай розмістіть її на ваших ресурсах – є надія, що небайдужі люди дізнаються про нас і підтримають нас маленькими донатами (людині неважно надіслати п'ять доларів на підтримку зоопарку, й ми розраховували, що певна кількість таких людей у заможних країнах знайдеться). Ну і плюс, якщо в зоопарках залежався непотрібний сухий корм для тварин, ми залюбки його взяли б.

Отож, ми розіслали листа на кілька сторінок, з численними посиланнями на фото- і відеоматеріали, в п'ятдесят найбільших американських зоопарків і у п'ятнадцять британських. Почали розсилати в канадські, але зупинилися на десятому. Просто тому, що за місяць не отримали жодної відповіді. Втім, одна відповідь прийшла – з британського зоопарку, вже не пам'ятаю якого, де наш лист помілково потрапив не в адміністрацію, а до зооперів: вони щиро підтримали нас і сказали,

що передадуть нашого листа керівництву. Це все. Не те що пропозицій поширити нашу газету – ми не отримали жодного слова підтримки чи підбадьорення, та бодай співчуття, що наші тварини потрапили в таку ситуацію. Неначе взагалі нікуди не писали.

На відміну від поляків, чехи виписували штрафи з посмішкою

Тоді я подумав, що справа в підході. Хіба мало хто може писати й розсилати жалісливі листи – хоча це й неважно перевірити. Проте цілком можливо, що без особистих контактів такі питання вирішувати важко, а хто тут Магомет, а хто гора, цілком очевидно. І я почав збиратися в дорогу.

Звісно, про Америку чи Велику Британію не було й мови – я вирішив об'їхати знайомі й незна-

в розділі «Наша газета». Далі я звернувся по дозвіл виїхати на місяць за прямим призначенням нашого Фонду порятунку тварин Парку та в листопаді 2022 вирушив у дорогу. Подорож вийшла щонайменше цікавою. Наприклад, щойно я перетнув кордон, трапилася кумедна історія.

Звісно, я не стежив за спідометром – я давно не їздив Європою на автомобілі, тільки на мотоциклі, а мотоциклістів ніхто не чіпає. Я проїхав за десять кілометрів польським селом – і тут мене зупинив поліцейний патруль. Поліціантів було двоє – зовсім молодий парубок і літній офіцер невисокого чину, по-моєму, капітан. Його квасне обличчя пасувало до поєднання невисокого чину й поважного віку, і з

«пан приїхав до Європи». І, переможно глянувши на мене, промовив щось такою англійською, що стало страшно. Я заговорив до нього англійською, яка була моєю основною мовою в університеті й довгий час на роботі, навмисно використовуючи юридичну термінологію, щоб він точно не зрозумів ані слова.

Так і вийшло, і поліціант, почервонівши й поміркувавши, видав потік звуків, серед яких я розрізнув два німецьких слова: «besser» і «Deutsch». Імовірно, він пропонував мені перейти на німецьку через труднощі у сприйнятті англійської. Німецьку я знаю не аж так добре, але цілком достатньо, щоб завести у глухий кут не настільки підкованого у лінгвістиці польського поліціанта. Кілька швидких упевнено-недбалих фраз – і ось він уже налився кров'ю від злості (молодий усміхається) і продовжує розмову ламаною російською – єдиною мовою, яку ми обидва точно знаємо з огляду на наш вік, з радянських часів.

Пан їхав селом зі швидкістю 85 км на годину, в нас це – серйозне порушення. Ось якби пан їхав бодай 90 (розчароване зітхання), тоді були б усі підстави вилучити в нього водійське посвідчення. Але і так непогано: зараз пан заплатить величезний штраф і знатиме, що у нас не дозволено так, як у вас. Оце «у нас» прозвучало впродовж п'ятихвилинної розмови за десять разів – і було видно, що людина не просто пишається своєю країною, а намагається щось довести своєму співрозмовникові – якусь свою неочевидну перевагу.

Я лише відповів, що винен, що готовий до покарання і що він хитро влаштувався під гіркою: хоча це автоматично дає йому великі шанси на успіх, адже машина йде на максимальній швидкості якраз навпроти його куца, це дуже неспортивно. Старший поліціант поставив мені силу-силенну запитань: де я перетинав кордон (я їхав єдиною дорогою від України, і до єдиного на ній КПП було приблизно десять кілометрів), чи сам і їду (?) тощо, тощо, – на це, я впевнений, він мав повне право, – і я йому детально відповідав. Я бачив, як він наводив мене на думку, як жадав почути натяк на прохання пробачити мене, адже я приїхав з країни, яка воює, і я ладен присягтися, що в нього був заготовлений монолог саме на цю тему.

Оскільки я відповідав лише на конкретні запитання й не збирався переходити на загальні теми, поліціант не знав, як вивудити з мене предмет для продовження розмови, отож, вивчивши мої права й техпаспорт, сам дав фальшстарт максимальним дурнуваним запитанням:

йомі зоопарки неподалік України. Тобто, згори вниз по карті, від Естонії до Баварії – на мій улюблений Мюнхенський зоопарк була особлива надія.

Готувалися ми цілий місяць, я переклав газету і зробив її повноцінну версію мовами тих країн, куди збирався: естонською, латвійською, литовською, польською, чеською і німецькою. Ці версії ви й сьогодні можете знайти в нас на сайті 12.org.ua

Його виразу я одразу збагнув, що перший бублик глевкий.

Спочатку він звернувся до мене польською мовою, яку я трохи розумію з часів університету, але розмовляю нею дуже погано, отож я відповів українською. Мій поліціант повідомив, що абсолютно не зобов'язаний знати українську (цілком справедливо), тому пропонує спілкуватися польською або однією з європейських мов, коли вже

пан думає, якщо в нього такий самохід, то він може їздити як заманеться? Під «таким самоходом» він мав на увазі мій дванадцятирічний «ренджровер», який точно не належить до суперкарів, як, мабуть, подумав поляк, але який на дорогах Польщі трапляється нечасто: там великих автомобілів з неекономічним двигуном небагато. Я не зміг вигадати кращої відповіді, ніж побажати, щоб і він не засмучувався: в нього-бо теж чудовий самохід, ще й з ліхтариками на даху.

Поліціант, засопівши, обійшов «ренджровер» по колу. Потім мовив:

– Ага! Пан зараз увімкне світло фар: я хочу перевірити. Схоже, не працює, а в нас не можна їздити без світла.

Я ввімкнув запалювання, потім ближнє світло, потім дальнє й максимально повернув коліщатко звуку на програвачі – у мене в цей час грав «SLAYER». Вийшло достатньо гучно.

– Цо то? Цо то? – одразу прибіг до мене старший поліціант, а молодший заусміхався.

– Та в нас, – відповів я, – коли перевіряють світло, то зразу перевіряють і звук. А у вас ні?

– Вилонч тераз! (Негайно вимкніть!)

Я вимкнув.

Старший поліціант пішов вписувати максимальний штраф, а молодший з усмішкою підійшов і сказав поганюю англійською, що я нажартував на чималу суму. Я мовив: облиште, самі знаєте, що максимальний штраф був забезпечений мені ще тієї миті, коли ваш шеф не в гуморі зупинив мене за перевищення швидкості, хоча це й неспортивно: дорога тут з гори, отож засідка внизу за рогом трохи нагадує найкращі традиції української ДАІ. Але я лише порушив правила й готовий заплатити, а не обговорювати «у вас» і «у нас».

За десять хвилин до мене підійшов старший і вручив штраф на 200 євро – непоганий початок в організації гуманітарної допомоги зоопарку.

Я відчинив вікно, щоб узяти квитанцію, і розійшлися ми так: він запитав «А цо то ест – неспортивно?», а я у відповідь усміхнувся.

Поїздка була важка, здебільшого доводилося переїжджати вечорами, а вранці й удень проводити зустрічі. Це вперше я їздив зоопарками і практично не зазірав до експозицій, а обмежувався розмовами в адміністративних будівлях. Хай там як, а мандрівка виявилася вельми пізнавальною.

Почав я зі своїх старих знайомих – зоопарків у Талліні й Ризі, з радістю знову зустрівся зі своїми друзями, й вони щиро питали мене, чим можуть допомогти – за винятком грошей, адже комунальні заклади (цілком природно) можуть виділяти кошти понад певну суму (часто це одна тисяча євро) тільки після погодження з власником зоопарку в особі міської ради.

Я саме так і збирався вести розмову, тому з цього її і почи-

нав, щоб директори не почувалися ніяково: одразу казав, що не прошу фінансової допомоги і чудово усвідомлюю межі повноважень, які має керівництво зоопарку. Потім я викладав своє прохання: ось газета нашого зоопарку, ось її переклад мовою вашої країни, ось вона у графічному файлі, який можна одразу віддати у друкарню. Чи не могли б вони надрукувати деяку кількість примірників і роздавати газету відвідувачам на виході з зоопарку?

– Побачимо, що можна організувати, – сказав мені люб'язний директор Таллінського зоопарку. – Сьогодні я подзвоню журналістам, яких може

Готель Vier Jahreszeiten Kempinski Munich

фото з сайту готеля

зацікавити ваша тема, і можливо, вони з тобою зв'яжуться. Пробач, що здатен зробити для тебе так мало.

Надихнувшись таким прийомом, я просто на ніч поїхав далі – в Латвію, а потім у Польщу. На жаль, усе це були державні зоопарки з усталеними за десятиліття правилами. Вони розуміли, що в моєму проханні нема нічого поганого, та я так і не зміг їх переконати, що це добра ідея – роздавати відвідувачам мою газету, як ми це робимо в себе в Парку «XII Місяців». Усі вони обіцяли подумати – й на цьому справа зупинялася.

Далі мені вдалося зв'язатися з німцями: волонтер Бен Бекманн привозив у наш і в Рівненський

фото з сайту зоопарку

Вхід до Tierpark Hellabrunn | Zoo München

зоопарк корм як гуманітарну допомогу, тож я поїхав до нього на саму північ Німеччини з великими надіями: він особисто знав багатьох директорів зоопарків у своєму регіоні.

Результати виявилися не дуже. Навіть там, де нас зустрічали гостинно і де Бен детально розповідав про те, як побував у нас, який це великий зоопарк, скільки в ньому тварин тощо, нас у кращому разі ввічливо вислухо-

ували, проглядали мою газету й відповідали, що подумують. Бувало різне: деякі директори питали, яких саме тварин я хочу віддати у зв'язку з важким становищем; деякі через своїх секретарів запрошували домовитися про зустріч заздалегідь – коли в них буде вільний час; деякі, як-от один велетенський центр підводного світу, зустрічали просто на вході та пропонували подивитися експозицію, після чого миттєво зникали.

Втім, завдяки Бенові з'явилося декілька публікацій на різних європейських ресурсах про мою поїздку, але вже на цьому етапі я бачив, що надії на поширення інформації і на інформаційну

допомогу від колег по цеху в Німеччині дедалі меншає. Людям було не до нас – вони працювали й жили своїм життям, не в змозі зрозуміти, як це наша держава не вживає ніяких заходів, щоб підтримати наш зоопарк, і рекомендували звернутися в українські фонди. Бен витратив на мене багато часу, виїздив хтозна-скільки бензину і врешті-решт підсумував: «Чесно скажу, Михайле, я й не очікував нічого іншого». А я, чесно скажу, очікував.

Проте це анітрохи не знизило мої думки про європейців – колеги по роботі та просто людей, з якими я перетинався. Чимало керівників зоопарків зустрілося зі мною і зі співчуттям вислухало мою розповідь про окупацію і

Підсумок несамохиті підбив один дуже милий керівник невеликого чеського зоопарку на кордоні з Австрією: безперечно, сказав він, українських тварин дуже шкода, але слід усвідомлювати, що якийсь там Михайло десь в Україні навряд чи отримує стовідсотковий кредит довіри, незважаючи на які завгодно репортажі хоч у «Дойче Зюдцайтунг», хоч у «Фоксньюз», – бодай тому, що «і газ у нас подорожчав, і ми стільки ваших людей прихистили, й далеко не всі вони працюють», і так далі. Абсолютно те саме я чув у інших чеських і польських зоопарках – і цілковито їх розумів.

Хоча не обійшлося і без повного розчарування – як завжди, таке трапляється там, де покладаєш найбільше надій.

Колись я писав пост про те, як нас одного разу зустріли в улюбленому готелі Мюнхена: історія просто чудернацька, тож коротко опишу її ще раз як вступ до мюнхенської частини подорожі. Давним-давно, коли в мене ще не було зоопарку й було значно менше турбот і більше можливостей, я багато подорожував і бодай одні вихідні на місяць проводив неподалік України в улюблених місцях, одним із яких однозначно була Баварія, і Мюнхен зокрема. Я об'їздив усі можливі замки короля Людвіга II, його батька Максиміліана, інші дивовижні замки, та й просто неймовірної краси куточки в баварських Альпах. Центром, звідки я починав усі поїздки, був незмінно готель «Кемпінські. Чотири сезони» в Мюнхені – безперечно, один з найкращих готелів у Баварії і, відповідно, дорогий. Я приїздив туди щонайменше п'ятнадцять років поспіль і за кращих часів зупинявся, зокрема, в номерах високої категорії – тобто, був частим і доволі корисним гостем для готелю. І ось, одного разу ми запізнилися на літак на стикуванні в Мюнхені й об одинадцятій вечора поїхали з аеропорту в центр, щоб переночувати в «Чотирьох сезонах» і вранці вирушити в Україну.

Ми приїхали дуже змучені, я попросив будь-який найпростіший номер до ранку, аби тільки чимшвидше. На цьому місці з'ясувалося, що в мене чомусь не працює кредитка. Я всміхнувся до дівчини-адміністраторки і сказав: ранок покаже, що вечір не скаже, ми відлітаємо тільки в обід, тож доти я вирішу питання з оплатою, нехай не хвилюється. Була-бо вже пізня година, по півночі.

За стійкою реєстрації відбулася коротка нарада, і мені сказали, що так не можна: спочатку слід заплатити, а потім заселятися.

Я сказав, що, на жаль, не маю ні іншої картки, ні достатньої суми готівкою, і попросив подивитися мою історію в цьому готелі за п'ятнадцять років – скільки разів я приїздив, як платив (чи були нарікання), і, підкресливши пізню годину, попросив перенести з'ясування деталей оплати однієї ночі постійним гостем дорогого готелю на ранок.

Далі протягом двох годин (тобто десь до другої ночі) ми сиді-

про те, в якому ми перебуваємо стані. Вони щиро раділи, що я не приїхав просити грошей, і так само щиро обіцяли подумати, як можна вчинити з моєю газетою. Мабуть, це було нелегко, адже я так і не отримав від них додаткової інформації, – однак я все одно радий, що познайомився за один раз із такою кількістю людей. Упевнений, коли ситуація вирівняється, ми зможемо дружити і співпрацювати.

ли в холі готелю, і я на вимогу нічного менеджера намагався зв'язатися з кимось в Україні, хто зміг би переказати за мене гроші на передоплату. Зрештою мені випадково пощастило, і це зробила одна дружня туристична агенція, яка не могла зрозуміти: що за біда з «Кемпінські»? (Та й в Україні було на годину пізніше, отож я всіх перебудив).

Коли ж нарешті передплата прийшла і нас пустили в номер, я зразу замовив просту чергову страву – щось з'їсти перед сном. Це був фінальний акорд: нам принесли страву, але за п'ять хвилин офіціант повернувся назад зі словами: я мушу її у вас забрати, бо не можу записати її на номер, адже ваша передплата не поширюється на ресторан. Я швидко схопив виделку, відпив зі склянки й подивився на офіціанта. Він, нічого не сказавши, пішов геть – припускаю, згодом йому зробили сувору догану за виконання обов'язків без належної спритності.

Цікаво те, що соромно було мені. За готель, за Максиміліанштрассе за вікном і за красуню Баварію загалом.

Утім, одиничну оказію можна списати на випадковість. А тепер я вирушаю в найдалішу точку моєї мандрівки – у свій найулюбленіший європейський зоопарк. Ще до великої війни і до коронавірусу ми щороку розігрували серед наших читачів поїздку на двох у відомі зоопарки – останнім був саме Мюнхенський, і я пам'ятаю, що наші переможці повернулися звідти в повному захваті.

Переночувавши зовсім не в «Чотирьох сезонах», я з великими надіями вирушив на зустріч з дирекцією зоопарку.

На зустрічі було багато людей, не як в інших зоопарках, де я розмовляв з директорами сам на сам. Але тут я почувався як удома й зі щирою душею розповідав присутнім, як ми тут бували, як побудували в нашому зоопарку замок Людвіга II, як любимо Баварію загалом і Мюнхенський зоопарк зокрема. А далі – про нас і наші проблеми у «XII місяцях».

Коли вони заговорили, у мене перед внутрішнім зором постав нічний менеджер «Чотирьох сезонів».

Як я це уявляю, що відомий мюнхенський зоопарк візьме

на себе турботи приватного зоопарку десь в Україні (нагадую, я про це не просив – тільки про поширення нашої газети в перекладі німецькою мовою)? Як я додумався набрати стільки тварин, а тепер не знаю, що з ними робити? І, головне, як я насмілюся приходити і просити щось для свого особистого зоопарку, коли іншим зоопарками в Україні, безперечно, теж погано? Я сидів і думав: що можна відповісти на такі питання, ба більше – що вони самі очікують почути у відповідь на свої слова?

Я почав розповідати про те, що всі державні зоопарки фінансуються з бюджету, отож – війна чи ні – їх не залишать без нагляду; про те, що ми розташовані за містом, і якщо до міських зоопар-

ків нині люди хоч якось можуть доїхати, то до нас, особливо після перебування в зоні окупації (а моя зустріч відбувалася у грудні 2022 року), не доїжджає практично ніхто. І, зрештою, про те, що я не державний чиновник і що відповідаю тільки за свій зоопарк, за тих тварин, які живуть у мене, і дай боже мені впоратися бодай з ними. Я повторив, що не прошу грошей (на останньому етапі розмови я вже перейшов на зовсім просту мову), а прошу лише трошки співчуття: хочу скористатися ресурсом їхнього зоопарку для інформування небаждужих людей, – це точно нічого не коштує і ні до чого не зобов'язує ані Мюнхенський зоопарк, ані його відвідувачів.

Словом, справа наштовхнулася на глухий кут і на тотальний

осуд мене і моєї місії: заступник директора (з вигляду – заступник з германської дисципліни) і молода співробітниця адміністрації не припиняли докірливо хитати головами, поки директор закінчував свою обвинувальну промову, отож я вирішив, що ліпше буде м'яко згорнути бесіду, – щоправда, перепитавши, чи не помилилися вони, коли розмістилися на своєму сайті сердечко з підписом «Donate», натиснувши на яке, можна зробити пожертву Мюнхенському зоопарку, – адже це і є «просити грошей у людей, готових підтримати зоопарк» (чого Мюнхенський зоопарк, на щастя, не вельми й потребує). Я, у принципі, намагався зробити те саме, тільки з залученням інших зоопарків, які нам співчу-

маленького чеського зоопарку «Годонін» на кордоні з Австрією, хоч і без особливої надії на здійснення мого задуму. Єдину конкретну допомогу у вигляді невеликої, але щирої пожертви, а також розміщення нашої газети в чеському перекладі на своїх ресурсах, я отримав від єдиного повною мірою приватного зоопарку в Чехії – «Табор Зоо» (Tabor Zoo). Ми дуже вдячні їм обом.

Ось так і вийшло, що моя подорож виявилася дуже пізнавальною й інформативною: я познайомився з новими зоопарками і навіть краєм ока побачив кілька нових тварин, яких обов'язково слід привезти до нас, коли закінчиться війна. Головною метою я не досяг, та я і не збирався цілковито покладатися тільки на її досягнення – просто не можна було не спробувати.

А втім, нарікати теж не варто: без підтримки було б зовсім кепсько і ми заледве впоралися б, але ми її отримали.

В період окупації і після нього нам прийшли сотні й сотні пожертв від кількадесят до десятків тисяч гривень від українців з усіх куточків країни. Ми не змогли відповісти подякою на кожну з них – і робимо це тут. Спасибі тим, хто надає значні суми: завдяки вам тварини були зігріті й нагодовані. Спасибі тим, хто зміг перерахувати десять-двадцять гривень: це особливо щемкі й особливо цінні для нас донати – ми добре уявляємо, хто і в якій скрутній для себе ситуації їх робив. Дивіться з задоволенням на наших тварин і згадуйте, що ви не просто відвідувачі, а їхні друзі, які надали їм підтримку в тяжку хвилю – а таке дорого вартує.

Ми робимо все для того, щоб вистояти, займаємося тим, чим і не думали займатися раніше, стараємося не змарнувати жодної можливості. Наше завдання нам гранично зрозуміле, і ми скеровуємо всі зусилля на його виконання: зберегти зоопарк і його мешканців, яких ми звезли сюди з різних куточків світу й тепер повинні огородити від неприємностей.

А ви, шановні відвідувачі, кожним своїм візитом допомагаєте нам упоратися з цим завданням.

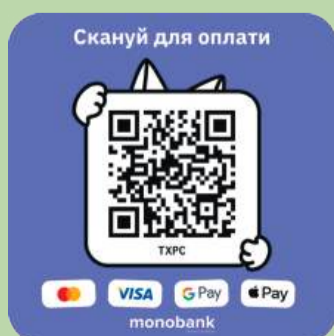
Дякуємо!

Михайло Пінчук – 1 березня 2024 р.

Наша електронна адреса: 1@12.org.ua Наш номер телефону: +38 096 770 41 59

ДОПОМОГА ТВАРИНАМ

Допомогу можна направляти безпосередньо із сайту 12.org.ua (кнопка «Допомогти тваринам» через програму LiqPay)

Картковий рахунок (Приват банк)

номер картки **5169 3324 0784 1611**

(тільки для переказів з інших карток Приват банку)

Реквізити для банківського переказу:

БО «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ПОРЯТКУ ТВАРИН ПАРКУ «XII МІСЯЦІВ»

Код ЄДРПОУ: **43580570**

ІВАН: **UA073005280000026006455080336**

грн (uah)

Банк одержувача: **АТ «ОТП БАНК»**

Призначення платежу: **Благодійний внесок на статутну діяльність**

12.ORG.UA

Крім того, будь ласка, зверніть увагу, що ми організували різні програми опікунства практично для кожної тварини – Ви можете стати опікуном на термін від місяця до року, допомагати звірам кормами і як завгодно часто відвідувати свого підопічного, а я із задоволенням зустрінуся з Вами та розповім, як у нього справи, разом зможемо його погодувати, а Ваше ім'я з'явиться на вольєрі на табличці. Хоча справа, напевне, не в табличці, а в тому, що, приходячи до свого улюбленого звіра, Ви зможете не просто розглядати його як велике диво природи, а дивитися на нього як на друга, якому Ви допомогли у скрутну хвилину. А це, погодьтеся, багато чого вартує. До зустрічі найближчим часом і слава Україні!